

2

ХАЛҚАРО АНЖУМАН

Жаҳон ҳамжамияти томонидан эътироф этилган ислоҳотларнинг ўзбек модели ўзининг самарадорлиги билан дунёнинг кўпгина давлатлари билан стратегик шерикликни кенгайтиришга ёрдам бермокда.

4-5

МУНОСАБАТ

Янги Конституциявий қонун лойиҳалари сиёсий партияларнинг мамлакат сиёсий ва иктисолий ҳёти ҳамда янгиланиш жараёнларига тасирини кучайтириши назарда тутади.

6

ЖАРАЁН

Тауфик ИБРОХИМ: «Ҳар бир инсон ўзи яшаётган мамлакатнинг ватанпарвари бўлиши лозим».

12

ТАДБИРКОРЛИК

Узок бир кишлоқда ўз меҳнати, интилишлари, ишбилармонлиги билан миллионер бўлган одамга ҳавас қиласа арзиди.

КУЧЛИ ДАВЛАТДАН – КУЧЛИ ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ САРИ

Нашр индекси - 131

ЖАМИЯТ

ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТА

2006 йил 17 ноябрь № 9 (9)

ВАТАНИМИЗНИНГ МУҚАДДАС РАМЗИ

18 ноябрь – Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғи қабул қилинган кун

ДЕМОКРАТИК ЖАРАЁНЛАР: РИВОЖЛАНИШ ТАМОЙИЛЛАРИ ВА ИСТИҚБОЛЛАРИ

14-15 ноябрь кунлари Самарқандда “Демократик институтлар ва жаҳарёйларни ривожлантириш аҳволи ва истиқболлари: Ўзбекистон ва Россия тажрибаси” мавзууда ҳалқаро давра сұхбати бўлиб ўтди. Таниқли сиёсатшунослар, эксперталар, жамоат ташкилотлари раҳбарлари ва оммавий аҳборот воситалари вакиларининг мазкур учрашуви Минтақавий сиёсат жамғармаси (Ўзбекистон) ва Самарали сиёсат жамғармаси (Россия) томонидан ташкил этилди.

Улуғбек БОБОЕВ

ТАДБИР иштирокчилари иккичун давомида фуқаролик жамиятини шакллантириш, демократик, ижтимоий-сиёсий ва иктисолий ислоҳотларни чуқурлаштиришга

оид қатор долзарб масалаларни муҳокама қўйдилар.

Мустақиллик демократик хуқуқий давлат куриш борасида Ўзбекистон учун кенг имкониятлар яратди, деди учрашувни очар

экан Минтақавий сиёсат жамғармаси раҳбари С.Жўраев. Президент Ислом Каримовнинг ҳалқ фаронвлигини оширишга, мамлакатда тинчлик ва миллатлардо тувлитни мустаҳкамлашга, Марказий Осиё минтақасида хавфиззлик варварорликни таъминлашга қартилган оқилона ва узокни кўзлаб юритаётган сиёсати демократик ислоҳотларни амалга оширишда муҳим омил бўлмоқда.

(Давоми 2-саҳифада)

ҲАФТАНИНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

13 ноября куни Олий Мажлис Конунчилик палатасининг Бюджет ва иктисолий ислоҳотлар қўмитаси йигишида Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан конунчилик ташабуси тартибида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Конунчилик палатаси муҳокамасига киритилган ва яқинда матбуотда ёзолн қилинган “Давлат бошқарувини янгилаш ва юнада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация килишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида-ги Конституциявий қонун ва «Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг айрим моддаларига (89-моддасига, 93-моддасининг 15-бандига, 102-моддасининг иккичи қисмига) тузатишлар киритиш тўғрисида-ги қонун лойиҳалари кўриб чиқиди.

13 ноября куни парламент Куйи палатасининг Конунчилик ва судхуқум масалалари қўмитаси ташабуси билан «Ўзбекистонда суд мустақиллигини таъминлашда парламентинги роли» мавzuида давра сухбати бўлиб ўтди.

14 ноября куни Ўзбекистон Бадиий академияси кўргазмалар залиди «PharmExpo Uzbekistan – 2006» иккичи ҳалқаро ихтинослашган фармацевтика кўргазмаси очилди.

15-16 ноября кунлари Тошкентда катор вазирликлар ва ЮНИСЕФ кўммагиди «Sen Yolq’iz Emassan» республика жамоатчилик болалар жамғармаси ва Республика болалар ижтимоий мослашуви маркази томонидан «Болаларни ижтимоий химоя килиш тизимидағи ислоҳотлар» мавzuида ҳалқаро анжуман бўлиб ўтди.

15 ноября куни мамлакатимизнинг Брюсселдаги элчинонасида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов томонидан Олий Мажлис Конунчилик палатасига конунчилик ташабуси тартибида киритилган «Давлат бошқарувини янгилаш ва юнада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация килишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида-ги Конституциявий қонун ва «Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг айрим моддаларига (89-моддасига, 93-моддасининг 15-бандига, 102-моддасининг иккичи қисмига) тузатишлар киритиш тўғрисида-ги Ўзбекистон Республикаси конуну лойиҳаларининг тақдимоти бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 16 ноябрь куни Оқсанорда Россиянинг Самарали сиёсат жамғармаси президенти Глеб Павловский раҳбарлигидаги делегация аъзоларини қабул қилди.

(Давоми. Боши 1-саҳифада)

Мазкур ислоҳотларнинг асосий йўналишларидан бири фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришидир. Бу галги учрашувнинг мақсади – мазкур жараённинг ривожланиши билан боғлиқ масалаларда россиya яхмаслабор билан тажриба алмашибдан иборат.

Самарқанддаги давра сухбати мамлакатларимиз ўртасида Иттифоқчилик муносабатлари тўғрисидаги шартнома имзоланганига бир йил тўлган кунларда ўтаётганида рамзий маъно бор, деб таъкидлари Россиянинг Самарали сиёсат жамғармаси бош директори К.Танаев. Икки мамлакат демократлашириш ва сиёсий ислоҳотлар масалалари билан шуғулланувчи экспертилари ўртасида бевосита алоқалар йўлга кўйилиши ўзбекистон ва Россия халқларининг ҳамкорлигини янада яхшилашга хизмат киласди.

Ўзбекистондаги «Кучли давлатдан – кучли фуқаролик жамияти сари» тамойилига асосланган ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ўзғаришлар барча соҳаларда демократияни ривожлантиришга кўмаклашмоқда. Кўпартиявийлик тизими асосида икки палатали профессионал парламент фаолият кўрсатмоқда, бу эса конун ижодкорлигининг самаралари бўлишига хизмат қўимоқда. Конунчилик миллий манфаатлар ва халқаро хукуқ меъёларини хисобга олган ҳолда мунтазам токомиллашиб бормоқда. Ўсib келаётган авлод тарбиясида, жамиятда хотин-қизларнинг мавкенини оширишда, кўпгина ижтимоий вазифаларни ҳал этишда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг иштирокини кенгайтириша давлат ташкилотларнинг роли ортмоқда. Демократик ўзгашибарларни амалга оширишда оммавий ахборот воситалари ҳам фаол иштирок этмоқда.

Ислоҳотларнинг узвий қисми – иқтисодиётни эркинлаштириш. Мамлакат ялли ички маҳсулотида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг улуши кўпаймоқда, фермерлик харакати жадал суратда ривожланмоқда.

Ўзбекистонда ислоҳотлар аниқ ижтимоий йўналтирилган ҳолда амалга оширилмоқда. Қатор давлат дастурлари аҳоли саломатлигини мустаҳкамлашга қартилган. Кадрлар тайёрлаш миллий дастурни амалга оширилмоқда, мактаб таълимий тизими ислоҳ қилинмоқда. Худудий бандлик дастурлари изчиллик билан бажарилмоқда. Бу тадбирларнинг ҳаммаси инсон ва бутун жамият манфаатлари ўйлида амалга оширилмоқ-

да. Республика иқтисодиёт вазирининг биринчи ўринbosari Г.Сайдова, Олий Маҳлис Конунчилик палатасининг Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари кўмитаси раиси, Инсон хукуклари бўйича миллий марказ директори А.Сайдов, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият курилиши академияси ректори К.Наза-

бермоқда. Халқаро хавфисизлик, халқаро террорчilik ва экстремизмга қарши кураш масалаларида Ўзбекистон ва Россиянинг ёндашви ўҳаш.

Учрашув қатнашчилари Ўзбекистон ва Россиянда фуқаролик жамияти институтларининг бугунги фаолияти ва ривожланиши истиқболларига оид масалаларни мухоммада қилдилар. Икки мамлакатда ҳам демократлаширишнинг асоси – ушбу жа-

томонидан белгилаб берилган тамойиллар асосида ўз ривожланиши йўлни танлаган Ўзбекистон фуқаролик жамиятини куриш борасида катта тажрибага эга. Жамият ҳәётининг барча жаҳаларида ислоҳотларни амалга оширишда давлат тузилмаларига фаол кўмаклашашётган жамоат институтлари ташкил этилди. Бундай ўзаро ҳамжихатлини йўлга кўйиш Россия учун ҳам жуда долзарб масаладир.

Ҳозирги вақтда аҳолини,

таъкидлари.

«Московские новости» хафталиги ва «Новый политический класс» журнали бош мухаррири В.Третяков демократияни четдан олиб келиб жорий этиб бўлумаслигини ва ҳар бир давлат уни куриш учун ўз йўлни танлаш хукуқига эга эканини қайд этди.

Россия Ўзбекистоннинг Марказий Осиёда тинчлик ва барқарорликни саклашга қаратилган сиёсатни юксак баҳолайди, деди Самарали сиёсат жамғармаси президенти Г.Павловский. Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистонда сиёсий тизимни такомиллаштириш борасидаги янги ташаббуслари жамиятда фуқаролар тутувлигини мустаҳкамлашга хизмат қиласидаги демократия йўлидаги яна бир қадамдир. Барқарор жамоат институтларини барпо этишга қаратилган ишлар ноёб таъкид бўлиб, уни нафақат мазкур минтақа давлатларида, балки бошқа китъаларда ҳам қўлласа бўлади.

Фуқаролар хукукларини химоя килиш, қонунлар ижроси бўйича жамоат назоратини таъминлаш, демократик мөърларга риоя этиш Ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг тарбибий қисми ҳисобланади. Жамоат ташкилотлари катта ички захира, ресурс ва механизmlарга эга бўлиб, улардан демократик курилища янада кенг фойдаланиши зарур. Тадбирда Олий Маҳлиснинг Инсон хукуклари бўйича вакили (Омбудсман) С.Раширова, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Стратегик ва минтақалараро тадқиқотлар инститuti директори визифасини бажарувчи Б.Худойбердине ва бошқалар шу ҳақда гапирди.

Халқаро учрашув иштирокчилари демократик институтларни ривожлантириш – доимий ўрганиш ва такомиллаштиришни талаб этадиган узоқ жараён эканлигини алоҳида таъкидларидар. Бу жараён Ўзбекистонда ҳам, Россиянда ҳам катта истиқболга эга.

ров, Ўзбекистон Республикаси Баш вазирининг матбуот котиби Ш.Кудратхўяев, Фуқаролик жамиятини ўрганиши институти директорини Б.Эргашев ва бошқалар ўз чиқишиларида шу ҳақда гапирдилар.

ўзи бошқариш органлари иштирокини кенгайтириш эканлиги алоҳида кайд этилди. Шу маънода Ўзбекистонда азалдан мавжуд бўлган ўзига хос, ноёб ижтимоий институт – маҳалла мустакиллик йилларида, айниқса, жа-

давлат ва фуқаролик жамияти ажралмасди, деб таъкидлари Россия Федерацияси Жамоатчилик палатасининг Глобаллашув ва миллий ривожланиш стратегияси масалалари бўйича комиссияси раиси А.Мигранян. Айнан кучли давлат ҳокимияти бозор иқтисодиётни шакллантириш, ривожланган демократик тизимга ўтиш учун шароит яратишга кодир. Бу борада Ўзбекистон ва Россия тажрибаси амалий аҳамиятига эга.

Таъкидлариди, жаҳон ҳамжамияти томонидан ўтироф ётилган ислоҳотларнинг ўзбек модели ўзининг самарадорлиги билан халқаро ҳамкорликни, шу жумладан Шанхай ҳамкорлик ташкилоти, Европа иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти доирасидаги ҳамкорликни, дунёнинг кўпгина давлатлари, хусусан Россия билан стратегик шерилликни кенгайтиришга ёрдам

дал ривожланмоқда.

Таъкидлариди, демократияни ривожлантириш жараёни ягона мақсад атрофида бирлашган, айни пайдада ҳар бири ўз вазифаларини бажаридиган давлат ҳамда фуқаролик жамиятининг самарали ҳамкорлигидан иборат. Президент Ислом Каримов

навий мероси, буюк аждодларимиз номларини қайта тикилаш борасида амалга оширилаётган кенг қўлмали ишлар ёшларда маънавий-мағкуравий иммунитетни шакллантиришда, уларни турли хил зарарли оқимлар таъсиридан ҳимоя қўлишда кучли омил бўлаётганини

Биз – бир гурӯҳ мактаб ўқитувчилари Сариосиёт туманиндағи сўлим, жаннатмонанд Сангардак қишлоғида истиқомат қиласиз. «Жамият» газетасининг 3 та сонини ўқидик. Газета саҳифаларидағи «Жараён», «Учиччи сектор», «Муносабат» каби рукиларда бериб борилаётган мақолалар

Обуна – 2007
бизга манзур бўлди.

«Жамият» – СИЗНИНГ ГАЗЕТАНГИЗ!

ТЕВАРАК-атрофимизда содир бўлаётган воеа-ҳодисалар, ижтимоий-сиёсий жараёnlар ҳамда жамияти миздаги ўзғаришларни тўлаконли ёритаётган нашрдан кўнглимиз тўлди.

Мазкур янги нашрга 2007 йил учун обуна бўлиб, уни мунтазам ўқиб боришга қарор қиласди.

Жинайдулла ТЕМИРОВ, Баҳтило Хўжаев, Ҳайтмаҳмат ҚОДИРОВ, Ҳалимбай ЖАЛОЛОВ.

Нафиса ИСМАТУЛЛАЕВА

ДАСТЛАБКИ иш фаолияти оиласининг молиявий ахволига ўз хиссасини кўшиш мақсадида хонадонида тикувчилик қилишдан бошлаган Маймурда Кудратова 2002 йил маҳалладошлиари таклифи билан "Оила зийнати" марказини ташкил

киритди. Бу корхонага қандолатчилик, сартарошлик асбоб-ускуналари ва турли жихозлар сотиб олишга кўл келди.

Марказда хотин-қизларга хунар ўргатиш баробарида оила ишлари билан шуғулланувчи ташкилотлар мутахассислари иштирикода семинарлар уюштирилади.

лияйвий ахволи ҳақида куюниб ёзганди. Кўлида бирор хунари бўлмагани сабабли қўйналиб қолган экан. Хуллас, ўша аёлни пойтактача чакиртириб, марказимизда белуп ўқишига имконият яратиб бердик. Шунда, аёлларимиз уйда ўтириб ҳам ўзларининг иқтисодид мосалаларини бартараф этишлари мумкин-ку, деб ўйлаб қолдим ва ишлаб чиқаришга мўлжалланган шўъба корхона очишига

Тадбир

Мамлакатимизда демократик жамият қуриш жарәни ўзининг янги босқичига чиқди. Ушбу босқич хусусиятлари жамият ҳаётининг барча соҳаларида сиёсий ислоҳотларни, мамлакатни модернизациялаштириш каби вазифаларни олдимизга кўяди. Албатта, бу вазифаларни адо этишда Халқ депутатлари кенгашлари партия гурухларининг ҳам алоҳида ҳиссаси бор. Матбуумки, ҳар қандай демократик давлатда сиёсий партиялар дастурий ғоя ва мақсадлар ўйлида кураш олиб боради ва бу ҳолат фуқаролик жамияти шаклланишида муҳим омил ҳисобланади.

ТАНИШИНГ:

«ОИЛА ЗИЙНАТИ»

Мамлакатимизда учичи сектор фаолиятини қўллаб-қувватлаш ва янада ривожлантириши мақсадида Нодавлат нотижорат ташкилотлар миллий ассоциацияси томонидан грант танловлари эълон қилинаётгани ННТ ларнинг фаолигини янада ошироқда.

этди. Бундан кўзланган мақсад маҳалладаги ишсиз аёлларни, қизларни бирор касб-хунарга имтиёзли ўқитишини йўлга кўйиш ва иш ўринлари яратиш эди. Тошкент шаҳар С.Рахимов тумани ҳокимлиги ҳамда Ҳамза туманидаги Янгибод маҳаласи фаоли Мұхаббат Рахимова ёрдами билан марказда бичиш-тикиш, машинада гул тикиш, сартарошлик ва қандолатчилик каби йўналишлар бўйича курслар ўз ишини бошлади. Эндилиқда 40 ойлик ўкув курсларида 40 нафара якин қизлар хунар ўрганишмокда. Шу кунгача лойиҳа асосида 90 дан ортиқ қиз ва аёллар касб-хунар эгалари бўйиб етишиди.

— Бугунги кунда вилоятларда ҳам марказимизга кизишиш баланд. Бухоро, Жizzор, Қашқадарёдан қизлар келиб бичиш-тикиш сирларини ўрганиб кетишиди, — дейди марказ раҳбари. — Янги иш бошлаган кезларим фаргонали билар келиб ташкил этиш марказ олдида турган ёкинга вазифаларни борадаги маслаҳатлари ҳам тингланди.

— Бугунги кунда вилоятларда ҳам марказимизга кизишиш баланд. Бухоро, Жizzор, Қашқадарёдан қизлар келиб ташкил этиш марказ олдида турган ёкинга вазифаларни борадаги маслаҳатлари ҳам тингланди.

карор қилдим. Бу ерга келиб ишлашга имкони бўлмаган, уйда тикувчилик билан шуғулланувчи хотин-қизларни касаначилик асосида иш билан таъминлашни йўлга кўймоқчиман.

Марказ раҳбарининг келгисидаги режаларни катта. Касб-хунар йўналишларини яна бир нечтага кўпайтиришини кўзда тутмокда. Элита усулида пардалар, чойшаблар тикиш, компьютер саводхонлиги, торт ва салатлар тайёрлаш, гул ясаш, косметология, тўй либосларини безаш, зардўзлик каби ўкув курсларини ташкил этиш марказ олдида турган ёкинга вазифаларни борадаги маслаҳатлари ҳам бирни.

Хуласа шуки, эзгу ишлар баробарида аёлларимизнинг ҳаётдаги фаолиги ошаётгани, кўплаб оилалардаги ижтимоий ахволнинг яхшиланётгани жамиятимиз тараққиёти ифодасидир.

«Оила зийнати» маркази 2006 йил март ойидаги Нодавлат нотижорат ташкилотларини кўллаб-қувватлаш фондининг 4,5 миллион сўм миқдордаги грантини кўрга

Семинар

ННТларнинг ҳуқуқ ва бўрчлари

«Press-iz.info» ахборот агентлигининг хабар беришича, Қарши шаҳрида подавлат нотижорат ташкилотлар фаолиятининг ҳуқуқий асосларига бағишиланган семинар ўз ишини якунлади.

ЎЗБЕКИСТОН Адлия вазирлиги ташкил этган мазкур семинар ННТ фаолиятини жамоат ташкилотлари фаолиятини тартибида соловчи амалдаги конунчилек мөъёлрлари билан танишишириш, юртимиздаги айрим ННТлар томонидан содир этилган конунбузарлик ҳолатлари ҳақида маълумот бериши, шунингдек, уларнинг давлат идоралари билан ўзаро ҳамкорлигини токомиллаштириш сингари масалаларни муҳокама этиш кўзда тутилган эди.

Семинарда Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятларида фаолият юритаётган жамоат ташкилотлари вакиллари катнашдишлар.

Мазкур тадбир давомида республика Адлия вазирлиги ва Бош прокуратураси вакиллари сўзга чиқишиб, мамлакатимизда учичи сектор фаолиятини ривожлантиришини кўзда тутиувчи амалдаги қонун-

ларнинг аҳамияти тўғрисида атрофлича тўхтадилар.

Шу билан бирга хорижий ва маҳаллий ННТларнинг мансабдор шахслари томонидан йўл кўйилган кўпол қонунбузарлик ҳолатлари бўйича кўзатилган жинон ишлар юзасидан олиб борилган тафтиш натижалари ҳақида ахборот берилди.

Семинар якунидаги иштироқчилар ўзбекистонда фуқаролик жамиятини шакллантиришида жамоат ташкилотларининг ролини алоҳида қайд этдилар. Бундай семинарлар ногрой ойи мобайнида республика кенинг босқичида вилоятларида ҳам бўлиб ўтади. Бу минтақавий семинарларда 1,5 мингдан зиёд жамоат ташкилотлари вакилларини қамрап олиш мўлжалланмоқда.

16 ноябрь куни Самарқандда семинар бўлиб ўтди, бугун эса навбатдаги семинар Гулистанда ўз ишини бошлайди.

ПАРТИЯ ГУРУҲЛАРИНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ

Гулжаон ЖАББОРОВА, Шерзод АБДУНАЗАРОВ

ри роли ва ваколатларини амалда кучайтирища депутат гурухларнинг ҳамкорлик истиқболлари, Фуқаролик жамиятининг назарий-ҳуқуқий асоси, одамлар онгида демократик қадриятларни мустаҳкамлаш ва ахолининг сиёсий фаолигини ошириш хусусида йиғилганларга бағасиғи маълумот бердилар.

Тадбирда, шунингдек, 2006 йил 9 ноябрь куни матбуотда эълон қилинган "Давлат бошкарувини янгилаш ва янада демократлаштириш хамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида" ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий конуни ва "Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг айрим моддалари (89, 93-моддасининг 15-бандига, 102-моддасининг 2-қисмига) тузатишилар кириши тўғрисида" ги конун лойиҳалари ҳақида Олий Маълис Конунчиллик палатаси депутатлари С. Жабборов, Н. Каримов ва А. Эшмуровданларнинг мулоҳазалари тингланди.

Ўтаётган йилда Андижон туманида б та мактаб капитал реконструкция ва жорий таъмирдан чиқарилди.

ЎҚУВЧИЛАРГА ШИНАМ СИНФ ҲОНАЛАР

Ҳикматуллоҳ КОДИРОВ

ТУМАНДАГИ 780 нафардан зиёд ўғил-қизлар таълим олаётган янги таъмирланган 42-мактабда бугун ўкув учун барча шарт-шароит мухайё. Бу таълим даргоҳида ўқувчилик ийларидаги маорифга бериладиган бундай катта ётиборни кўриб, ёшлик файратим жўшиб кетади. Айниқса, невара-евараларимдаги спортуга бўлган қизишини кўриб яйраб кетаман.

Андижоннинг чекча қишлоқларида ҳам кад ростлаётган таълим даргоҳлари бир-биридан гўзал ва шинам. Албатта, бугун болажонлар учун қилингётган ҳар бир хайрли иш келажақда ўз мевасини беради.

Ўзбекистон Либерал-демократик партияси мамлакатимиз Президенти томонидан мазкур конун лойхалари Олий Мажлис Конунчилик палатасига киритилишини мамлакатимизда фаолият кўрсатётган барча сиёсий партияларга нисбатан билдирилган юксак ишонч деб ҳисоблайди.

Адҳам ШОДМАНОВ,
Олий Мажлис Конунчилик палатаси депутати,
ЎзЛиДеП фракцияси раҳбари

ЗЕРО, мамлакатимизни янгилаш ва демократлашириш, Ўзбекистонда фуқаролик хамиятини куриш борасидаги максадларга ичишлик билан эришища сиёсий партияларнинг давлат ва жамият курилиши тизимида роли ва аҳамиятини тубдан кучайтириш вазифаси, биринчи навлатда, сайлов жараёнларидаги фуқароларимизнинг сиёсий ва ижтимоий фаолигини ошириш, аҳолининг хошиш-иродасини ифода этиш, уларнинг марказда ва жойларда давлат хокимиятини шакллантириш масалаларида беосита иштирок этишини таъминлашнинг ҳал қилувчи воқитаси сифатида мухим ўрин тулади.

Парламент – бу жамиятни кўзгуси. Жамиятда қандай интилиш, фикр ва қарашлар мавжуд бўлса, улар парламентдаги муҳоммада ва мунозараларда ўз ифодасини топшилоз. Шунда одамлар конунчилик хокимиётига ишонади. Улар конунчилигинизда акс эттаётган янгиликларни парламент минбаридан ўшидик, бед ўз қишлоғи ёки маҳалласида гапириб юрса, омма орасида депутатлар ишингичамараси сезилиди.

Шу ўринда демократик ислоҳотларни чу-

турган вазифаларни ҳал этишдаги ролининг сезимларни оширилиши, айниқса, фракциялардо тобора кучайтиш бораётган баҳс ва мунозараларда аникланадиган хукукий мақом, айни пайтда парламентдаги етакчи ўринин эгаллаган партия фракциясига ёки бир неча фракцияларнинг, шунингдек, сайловчилар ташабbusкор гурӯхларидан сайланган депутатларнинг бирлашуву натижасида тузилаётган блокларга вакоатлар берилишини тұздади.

Шу билан бирга янги шакллантирилган хукуматнинг тутган йўли (курси) ва дастури ёки унинг айрим йўналишларига кўшилмайдиган сиёсий партиялар фракциялари, шунингдек, сайловчилар ташабbusкор гурӯхларидан сайланган депутатлар ўзларини муҳолифат деб ёзлон килишларни мумкин. Муҳим жиҳати шундаки, лойхада ўзини муҳолифат деб ёзлон килидиган парламент аъзоларига ҳам бир катор кафолатлар берилиши қўзда тутади.

Лойхада умумъети-

Олий Мажлис Конунчилик палатасида демократик кучлар блокига бирлашган "Фидокорлар" Миллий-демократик партияси ва "Адолат" Социал-демократик партияси фракциялари тегишили хунос чиқариб, ўтган дарв мобайнида биргаликда амалга оширилган ишларни сархисоб килиб, ўз олдимизига янги вазифаларни белгилаб олишимиз ва уларни амада кўллаш механизмларни ишлаб чиқишмиз зарур.

Худди шундай, кўзда тутильган яна бир янги норма – сиёсий партиялар Конунчилик палатасида тузилган фракцияси ўз вакили Спикер ўринbosari лавозимларидан бирини эгаллаши кафолати белгилаб қўйилгани ва бунда фракция учун энг муҳими Спикер ўринbosari ўз вазифасини бажариш даврида амалдаги конунчиликка мувофиқ партиядаги аъзоларни тўхтатиб туриши ҳамда фракция ва бошқа депутатлар бирлашмаси таркибига кириши мумкин эмаслиги тўғрисидаги қондани тутдан ўзгартиради.

Жойлардаги ижтимоий-иктиносидаги, ижтимоий-сиёсий вазифаларни ҳал этишдаги хокимиятнинг маҳаллий вакиллик органларини шакллантиришда сиёсий партиялар таъсирини кучайтиришини яна бир мухим норма билан – лойхада насрарда тутилаётганидек, вилоятлар Тошкент шаҳар хокимларини тайинлаша таасдиқлашада шу кенгашларга сайланган депутатлар партия гурӯхларининг ҳар бир билан маслаҳатлашувлар ўтказиш институтининг жорий этишини, айни пайтда уларнинг фаолияти устидан назорат килишиш борасидаги хукукий нормаларни ҳам белгилайди.

Ўзбекистон Либерал-демократик партияси фракцияси депутатлари мазкур конунларнинг қабул қилинши ижтимоий-сиёсий ислоҳотларнинг давоми, мамлакатни давлат-хукуки ба сиёсий тизимини боскичмабоскич тадрижий ривожланишини натижаси, кучли давлатдан кучли фуқаролик жамияти сарни ташланган мухим қадам бўлади деб ҳисоблайди.

Абдуманноб РАҲИМОВ,
Олий Мажлис Конунчилик палатаси депутати,
Ўзбекистон Халқ демократик партияси фракцияси аъзоси

роф этилган нормалардан келиб чиқкан ҳолда сиёсий партиялар фракциялари ва уларга кўшилган мустақил депутатлар фракцияларни бахолаш принциплари ва мезонлари демократик давлатлар таҳрибаси асосида белgilangan. Demokratiq давлатлар таҳрибаси мавжуд мавзудати демократик давлатларни ташкил этиётган у ёки бу сиёсий партия ўзининг дастурий максадларини янгидан шакллантирилган хукуматнинг қандай йўлни танлаши, унинг ўз олдига кўйган мўлжали ва мақсадли ва зифаларига ўз муносабатни билдирилган ҳолда белgilaidi.

Бинобарин, биз Ўзбекистон Либерал-демократик партияси фракцияси ташаббуси билан

Жамиятимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги мухим аҳамиятга эга бўлган, шунингдек сиёсий партияларнинг давлат қурилиши ва бошқарувидаги ролини

дернизация қилишдаги ролини кучайтириш деңгандаги нималар назарда тутилмоқда? Бунинг учун биз, аввало, Президент И.А.Каримовнинг 2005 йил 28 январдан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Конунчилик палатаси ва Сенатининг

га давлат бошқарувидаги янги имкониятлар эшигини очиб бериши билан хам аҳамиятли.

Давлат бошқарувини янада демократлашириш – Давлат бошқарувини янада демократлаширишда сиёсий партияларнинг

СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАР:

ЯНГИ ИМКОНИЯТ -

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисинг Конунчилик палатасига Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан Конунчилик ташаббуси тартибида "Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлашириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда

кучайтишига қаратилган ўзбекистон Республикасининг конунчилик палатасига қўйиладигиларни алоҳида таъкидлашилоризим.

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Олий Мажлиси томонидан қабул қилинган ва жамиятимизнинг турли соҳаларида олий борилаётган боскичмабоскич ислоҳотларига бўлган этиёж, унинг мамлакатимизни келажагиши таъминлашадиги ўрни ва аҳамияти, бир сўз билан айтганда, сиёсий партияларнинг Конунчилик ташаббуси тартибида таъкидлашилоризим.

Ушбу маърузанинг мазмун-мөҳияти биз муҳоммада қилаётган Конституциянинг конунга бўлган этиёж, унинг мамлакатимизни келажагиши таъминлашадиги ўрни ва аҳамияти, бир сўз билан айтганда, сиёсий партиялар томонидан тўплланган бой таҳриби, шунингдек, фуқароларнинг сиёсий партияларни кечидаги таъкидлашилоризим.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан тўплланган бой таҳриби, шунингдек, фуқароларнинг сиёсий партияларни кечидаги таъкидлашилоризим.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан тўплланган бой таҳриби, шунингдек, фуқароларнинг сиёсий партияларни кечидаги таъкидлашилоризим.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан тўплланган бой таҳриби, шунингдек, фуқароларнинг сиёсий партияларни кечидаги таъкидлашилоризим.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан тўплланган бой таҳриби, шунингдек, фуқароларнинг сиёсий партияларни кечидаги таъкидлашилоризим.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан тўплланган бой таҳриби, шунингдек, фуқароларнинг сиёсий партияларни кечидаги таъкидлашилоризим.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан тўплланган бой таҳриби, шунингдек, фуқароларнинг сиёсий партияларни кечидаги таъкидлашилоризим.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан тўплланган бой таҳриби, шунингдек, фуқароларнинг сиёсий партияларни кечидаги таъкидлашилоризим.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан тўплланган бой таҳриби, шунингдек, фуқароларнинг сиёсий партияларни кечидаги таъкидлашилоризим.

Фуқаролик жамиятини ўрганиши институтти ташаббуси билан ташкил этилган «Марказий Осиё мамлакатларида фуқаролик жамият асослари шаклланышыда ислом омили, андаға ви урф-одатларнинг роли ва ахамияти» мавзудаги халқаро айнукандада Шарқ ва Африка тадқиқотлар институтти лектори (Лондон) Ширин АКИНЕР иштирок этиб, ўзининг мазмунли маъруzasи билан қатнашчиларда яхши таассурот қолдирди.

Холис МИРЗО

«ФУҚАРОЛИК жамияти» атamasи бугун шу дәражада күп кўйламмоқдали, ки, узининг асл мазмунини деярли йўқотаётди, – деди ўз маъруза-сида Ширин Акинер. – Н. Чандок жуда ҳам топиб таъриф берганидек, Фуқаролик жамияти филияти давлатга қараш-ли бўймаган бирор диг-

рамзий институтларга ўхшади, холос.

– Бугун бы ўлкада мустақил сиёсий партиялар, – деб фикрини давом этипиди олим, – но давлат ташкилотлар каби ўз обрў-этиборларини ошириш учун кўп иш килишлари зарур. Тўғри, уларнинг ишида анча олга сийлашлар, ютуқ ва муваффакиятлар мавжуд, бирор ҳали нодавлат

ўзаро ўюшган жамоаларнинг аъзолари бир-бирларига амалий ва маънавий ёрдам кўрсатишни ва бу ёрдамни янада кенгайтириш имконига эга. Масалан, бирорта оила тўй қилаётган ёки ўйжонини таъмираётган, янгидан кураётган бўлса, якин-атрофдаги кўшинилар ёрдам бериш, зарур бўйланда, кўллаб юбороши учун ҳашар ҳам ўюштиришлари мумкин.

Олималарнинг фикрича, Жамиятнинг бундай нодавлат институтлари етарили даражада мустақил фаолиятда бўйли мухитини яратиш курдатига эга. Махаллалар одамларни бирлаштириш ва ўюштиришнинг мухим шакли бўлиб, майший жиҳатдан бир-бирларига яқин мухит ва ўзаро ҳамжиҳатлини таъминлашнинг асосий омилидир. – Бугунги кунда Марказий Осиёдаги нодавлат ўюшмалар ичидаги ёнг лаёткалилари бу – айнанавий ҳаётни тузилмалар бўлиб, улар шўроларга кадар ҳам, шўролар даврида ҳам жамият ҳаётнида мухим роль ўйнаб келган, – деб бу мулоҳазаларни давом этириди маърузачи. – Бу асосан, махалла бўлиб ўяшаш тарзида намоён бўлади. Кўча, махалла, хатто кўн қаватли уйлар каби муйян худудларда оиласлар мустаҳкамлигини сақлаш, одамларнинг жамоа бўлиб ўяшашни ташкил этиши ва бошقا умумжамоавий ишларни ўз зиммаларига олади.

Бундай ўюшган жамоалар кўн ҳолларда бир этник қавмдан ташкил топган бўлса-да, бошқа миллатларнинг вакиллари билан ҳам дўстона, якин кўшинилар борделилари билан ўяшадилар. Махалла тарзида

шакллантиришда диний омилларни ҳисобга олмасдан бўлмайди, деб таъкидлайман. Ахир Марказий Осиё ахолисининг кўп кисми мусулмонлар ва бу омилини биринчи навбатда ҳисобга олиш зарур. Шу жihat диккатта сазоворки, минтақа давлатларида амалда бўлган айнанавий ислом туб моҳияти, энг аввало, бағриенинг билан бу ерга зўр берил ташкиридан олиб киришга уринилётган ақида ва оқимлардан кескин фарқланади. Шунинг учун ҳам Фарб сиёсатдонорлари минтақа республикалирида кечеётган жараёнларга тўғри ёндошишлари ва уларни тўғри шарҳлашлари лозим.

Ўзбекистон айнан диний урф-одатлари ва асрӣ айнаналарининг ўзига хослиги туфайли демократик ҳуқуқий давлат курилишининг ўзига мос модельни ҳаётта тадбиқ этимокда. Ўзбекистонда фуқаролик жамияти институтларини равнақ топтиришга катта ахамият берилётганини ҳам маклакат раҳбариятини демократик ўзгаришларни янада қурулаштиришга доир сиёсий иўли ўзгармас ва барқарор эканлигидан далолат беради. Ўзбекистонда кучи фуқаролик жамиятини куришнинг барча имкониятлари мавжуд деб ўйлайман.

Россия Фанлар академияси Шарқшунослик институтти ходими Тауғиқ ИБРОҲИМ:

«БИЗ БУ МИНТАҚАДА РЎЙ БЕРАЁТГАН ЖАРАЁНЛАРИН ТЎҒРИ ШАРҲЛАШИМИЗ ЛОЗИМ»

– Ўзбекистонда ҳаётта татбиқ этилаётган ислом маърифати менга ҳар жиҳатдан манзур ва хуш келишини айтишим зарур. Бу концепцияни яратиш ва кўллаб-куватламоқ соҳа олимларни эксперталарнинг тадқиқотларини ўрганмок керак. Диний омили кучни экан, демак, ўтишмайдан келаҳажака нимани олиш кераклигини ҳам ойдинлаштириш лозим. Энг мухими эса демократия тамоилиларига амал килган ҳолда мавжуд турли динларни этироф этиш жоиз. Барча ўзини бир мамлакат фуқаролари деб хис этиғни, фуқаролар топ диний мансублик, топ партияйиши ва этник мансубликдан ҳам юкори турмоги, биз эса ўзимиз истикомат килаётгандан мамлакат ватанпарварлари бўлмоғимиз лозим.

ҲАММА УЧУН ЗАРУР ГАЗЕТА

зетасига биринчилар қаторида обуна бўлдилар.

– Жамият ҳаётни, ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий соҳа волекилларни оммага етказишида матбуот этиакчиликни кучдир, – деди Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети ўқитувчи Кизлархон Жабборова. – Шу боис, дарс машғулоти аввалида даврий нашрларда чоп этилаётган хабарлар, мамлакат ва жаҳон саҳнидаги рўй берадётган сиёсий ўзгаришларни саҳнада таълиматни таҳдидларни бирор тарзда таҳдид сабоша бошлаганини ҳам сезиди. Бу ҳол,

ўқитувчиси Баҳтжон Кидирбоева. – Айниқса, «Учинчи сектор» руҳни остидаги «Демократик институтлар бирлашви», «Огохлик» руҳидаги «Лотореяда ўйнаган Ватан», «Тўғри сўзининг тўқомоги ёки тўртничи ҳокимият нима дейди?» сарлавҳали мақолалар тала-балининг кизин баҳс-мунозаралари габаб бўлди. Газетани ўқир эканмиз, «Жамият» жамиятимиз учун зарур нарбаш бўлибди, деган холосага келдик.

– Салкам йигирмага ийлан бўён матбуот дўконида ишлайман, – деди сотувчи Пардабой Воҳидхўжаев. – Кун бўйи юртимиздан чоп этилаётган деярли барча газеталарга бирор бўлса-да, кўз юргутириб чикман. Ростиши айтсан, айрим газеталарни вақрақласмасдан оғарни сурб кўяман. Чунки уларда турмушнинг майда икриб-чириклирадан иборат деярли бир хил мавзудаги маколалар кўлланади сифатида мухим ахамият касб этаяти, – деди Тошкент вилюят давлат педагогика институти

Шу кунларда республикамизнинг барча шаҳар ва туманларида келгуси ўй учун вақтили нашрларга обуна давом этаяти. Фурсатдан фойдалаб, муҳлисларимизнинг мавсум масъулиятини қай даражада хис этиши ва газетамиз ҳақиқатига фикр мулоҳазалари билан қизиқиди.

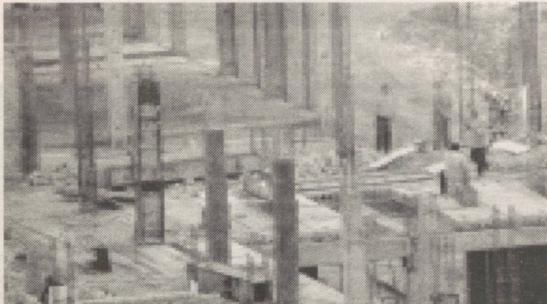
Ўзлидеп фаоли Нурали Жалилов. – Мен «Жамият» ижтимоий-сиёсий газетасини ана шундай дадил газеталар сирасидан деб биламан. Газета чоп этила бошлаганини ҳали кўп бўлмаган бўлса-да, ўз ўкувчиларни топиб улгарди. Унинг саҳифаларида мамлакатимизда рўй берадётган ижтимоий-сиёсий вokeалар, фуқаролик жамияти шаклланышининг асосий омиллари, ижтимоий институтлар фаолияти кенг таҳлил килинаётгани, шунингдек, халқаро майдондаги янгиликлар, вokeалардасида ўзига хос тарзида талкун этилиб, ёртиб борилиши айни муддадорид. Шуларни инобатга олиб, тумандаги партияимиз фаоллари «Жамият» га-

– БУГУН янги газеталарнинг этилиши оидати ҳолга айланди. Лекин уларнинг кучи, оммаболлиги, яшовчонлиги кечи ёки бугун пайдо бўйланига эмас, балки нашрнинг ракобат майдонидаги событилигига бояли, – деди бекободлик ўқитувчи,

Гули ЖАҲОН ёзиб олди.

МАРКАЗИЙ ОСИЁДА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ

КҮЧМАС МУЛК: ГАРОВНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ

(Охир.
Боши ўтган сонларда)

Шүҳрат РЎЗИНАЗАРОВ,
юридик фанлар доктори,
профессор

НАВБАТДАГИ ИПОТЕКАГА ҚЎЙИЛАДИГАН ШАРТЛАР

ҚОНУНДА навбатдаги ипотекага алоҳида ўрин ажратилиб, бунда, энг аввало, навбатдаги ипотекага ўйл қўйиладиган шартлар ва ипотекага олувчиликнинг талабларини қаноатлантиришга бағишланган ҳуқуқий нормалар мустаҳкамланган.

Ипотекага олувчилар нафаси ипотека бинолар (иншо-

сидаги олдинги шартномалар бўйича ипотекага олувчиликнинг талаблари қаноатлантирилганидан кейин, гаровга қўйилган мол-мulk қўйиматидан қаноатлантирилади.

ҲУҚУҚЛАРДАН БОШКА ШАХС ФОЙДАСИГА ВОЗ КЕЧИШ, ГАРОВ ХАТИНИ БОШҚА ШАХСГА ЎТКАЗИШ, ГАРОВГА ҚЎЙИШ ТАРТИБИ ВА КАФОЛАТЛАРИ

ҚОНУНДА ипотека тўғрисидаги шартнома ёки ипотека билан таъминланган мажбурият бўйича ҳуқуқлар-

**ГАРОВГА ҚЎЙИЛГАН УЙ ЁКИ КВАРТИРАНИ
БЎШАТИБ БЕРИШ ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИДА БЕЛ-
ИЛАНГАН ТАРТИБДА АМАЛГА ОШИРИЛАДИ.**

отлар) гарови давлат реестрида рўйхатдан ўтказилган сана ва вақтга биноан, рўйхатдан ўтказувчи орган томонидан белгиланди. Агар ипотека тўғрисидаги олдинги ва навбатдаги шартномаларда тарафлар айни ўша шахсларнинг ўзи бўлса, Конуннинг 29-моддаси учини ва тўртинчи қисмларининг қоидалари кўлланнилмайди.

Ипотекага қўючи ҳар бир навбатдаги ипотекага олувчига у билан ипотека тўғрисидаги навбатдаги шартнома тузилгунига қадар мазкур мол-мulk нинг бунгача амал қилиб турган барча ипотекалари тўғрисидаги маълумотларни маълум килиши шарт. Ипотека тўғрисидаги навбатдаги шартнома бўйича ипотекага олувчининг талаблари ипотека тўғри-

дан бошқа шахс фойдасига воз кечиш, гаров хати бўйича ҳуқуқларни бошқа шахсга ўтказиш тартиби, гаров хатини гаровга қўйилган мол-мulk ҳисобидан қаноатлантириш учун ундирувни, агар шартномада бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, шу мол-мulkка қартишга ҳақли.

Агар шартномада ёки қонунда бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, дастлабки кредиторнинг ҳуқуқи шу ҳуқук янги кредиторга ўтган пайтдаги мавжуд ҳажмда ва шартларда ўтади. Ҳусусан, мажбуриятлар бажарилишини таъминловчи ҳуқуқлар, шунингдек талаб билан боялиқ бошқа ҳуқуқлар, шу жумладан тўлнамаган фоизларга бўлган ҳуқук янги кредиторга ўтади.

Агар гаров хати гаровга ўтказишга доир маҳсус ёзувларни киритган бирон-бир шахснинг эгалигидан ўғирланиши натижада

сида ёки бу шахснинг хоҳиши-иродасидан ташкари бошқача тарзда чиқиб кетган, гаров хатининг эгаси унга эга бўлаётганда буни билганлиги ёки билиши лозим ҳам бўлганлиги истботланган бўлса, у гаров хатининг қонуний эгаси деб хисобланмайди. Гаров хатидаги унинг бошқа шахсларга навбатдаги ўтказилишини тақиқлайдиган ёзувлар ўз-ўзидан ҳакиқий бўлмайди. Агар учинчи шахс (ашёвий кафил) ипотека билан таъминланган мажбуриятни қарздор учун тўлик бажарган бўлса, у гаров хати бўйича ҳуқуқлар ўзига ўтказилишини талаб килишга ҳақли.

УНДИРУВНИ ГАРОВГА ҚЎЙИЛГАН МОЛ-МУЛККА КАРАТИШ УСУЛИ ВА АСОСЛАРИ

ҚОНУНДА энг муҳим аҳамиятга эга бўлган норма сифатида ундирувни гаровга қўйилган мол-мulkка қартиш тартиби белгиланиб, бунда энг аввали, унинг асослари, усуллари, шу жумладан, ундирувни гаровга қўйилган мол-мulkка суд тартибida қартиш қонуний ифодасини топган.

Ипотекага олувчи ипотека билан таъминланган мажбуриятнинг бажарилмаганилиги ёки лозим даражада бажарилмаганилиги, ҳусусан, қарз суммаси тўлнамаганилиги ёхуд ўз вақтида, тўлик ёки қисман тўлнамаганилиги натижасида вужудга келган, шу Конуннинг 7-моддасида назарда тутилган талабларни ипотека тўғрисидаги шартнома бўйича гаровга қўйилган мол-мulk ҳисобидан қаноатлантириш учун ундирувни, агар шартномада бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, шу мол-мulkка қартишга ҳақли.

Ипотекага олувчининг талабларни қаноатлантиришга фақат суд тартибida ийл қўйилади.

ГАРОВГА ҚЎЙИЛГАН МОЛ-МУЛКИ РЕАЛИЗА- ЦИЯ ҚИЛИШ УСУЛ ВА ВОСИТАЛАРИ

Қонуннинг 40-моддасига кўра ипотека тўғрисидаги шартнома бўйича шу бинолар ёки иншоотлар жойлашган ер участканинг гаровга қўйилаётган объект ишлаб туришини таъминлайдиган қисмiga бўлган ҳуқуқлар ёхуд мазкур участканинг ёки унинг тегишли қисмининг ишлаб ишлаб олиш ҳуқуқи бир вақтнинг ўзида гаровга қўйилган ҳолда йўл қўйилади.

бундан мустасно.

Суд ундирувни гаровга қўйилган мол-мulkка қартиш тўғрисидаги қарор қабул қилас экан, ипотекага қўючи олувчининг розилиги билан гаровга қўйилган мол-мulk аукционда сотиш орқали реализация қилиниши кераклигини белгилаб қўйиш мумкин. Гаровга қўйилган мол-мulkни реализация қилишининг айни шундай усули ипотекага қўючи ва ипотекага олувчи томонидан ипотека тўғрисидаги шартномада ёки ушбу Қонун 37-моддасининг биринчи қисмiga мувофиқ тузилган, нотариал тартибida тасдиқланган келишувда назарда тутилиши мумкин. Гаровга қўйилган мол-мulkни ушбу Қонун 37-моддасининг учинчи қисмida назарда тутилган холларда аукционда сотиш орқали реализация қилишга йўл қўйилади.

АЙРИМ ТУРДАГИ КЎЧМАС МОЛ-МУЛК ИПОТЕКАСИННИГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

ҚОНУНДА ифодасини топган нормалар жумласига айrim турдаги кўчмаси мулк ипотекасининг ўзига хос хусусиятлари ҳам киради. Ғонуннусо томонидан айrim турдаги кўчмаси мулк ипотекасининг ўзига хос хусусиятларни белгилashi уни самарали ҳуқуқий тартибида солиш имкониятини яратади.

Ер участкасини, шу жумладан фермер хўжалиги юритиш учун ер участкасини ижарага олиш ҳуқуқи, якка тартибида ўй-жой қуриш ёки дехқон хўжалигини юритиш учун мерос килиб колдириладиган ер участкасига умброд эгалик қилиши ҳуқуқи ва қонун хўжатларига мувофиқ бошқа ҳуқуқлар гаров нарсаси бўлиши мумкин.

Бинолар ёки иншоотлар ипотекасига фақат ипотека тўғрисидаги шартнома бўйича шу бинолар ёки иншоотлар жойлашган ер участкасини гаровга қўйилаётган объект ишлаб туришини таъминлайдиган қисмiga бўлган ҳуқуқлар ёхуд мазкур участканинг тегишли қисмининг ишлаб ишлаб олиш ҳуқуқи бир вақтнинг ўзида гаровга қўйилган ҳолда йўл қўйилади.

Корхона ипотекаси билан таъминланган мажбурият ипотекага қўючи томонидан бажарилмаган тадирда, ундирувни гаровга қўйилган мол-мulk фақат суднинг қарорига биноан қартилиши мумкин.

Ипотека фуқаролар (жисмоний шахслар) ёки юридин шахсларга мулк ҳуқуқи асосида тегиши бўлган, доимий яшаш учун мўлжалланган якка тартибдаги ва кўп квартириларга ҳамда квартираворларга нисбатан кўлланнилди. Давлат ўй-жой фондининг ўйларини ипотекага беришга йўл қўйилмайди. Вояга етмаган фуқаролар, васийлик ёки ҳомийлик белгиланган мумоалага лаёкати чекланган шахслар мулки бўлган ўй ёки квартира ипотекаси қонун хўжатларида мол-мulk билан боғлик, битимлар тузиш учун белгиланган тартибда амалга оширилади.

Ўй қуриш учун кредит ёки аниқ маҳсадли қарз берилаетганда ипотека тўғрисидаги шартномада мажбуриятни тугалланмаган қурилиш (ипотекага қўючи келгусида оладиган мол-мulk ва мулкий ҳуқуқлар) билан таъминлаш назарда тутилиши мумкин.

Ундирувни гаровга қўйилган ўй ёки квартирага суд тартибida ҳам, суддан ташкири тартибида ҳам ушбу ғонундаги белгиланган қоидаларга риоя этилган ҳолда қартилиши мумкин. Ипотека тўғрисидаги шартнома бўйича гаровга қўйилган ҳамда ундирувни қартилган ўй ёки квартира ушбу ғонундаги белгиланган тартибда реализация қилинади. Гаровга қўйилган ўй ёки квартирани бўшатиб бериш қонун хўжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

Хулоса килиб айтганда, мамлакатимизда ипотека муносабатларининг ҳуқуқий асоси яратилиши, кўчмас мулк гаровини нафасидан ошириш баробарида унда иштирок этувчи субъектларнинг ҳуқуқий мадданиети дарражасини оширишни ҳам тақозо этади. Бу эса ўз нафасида, тегишли мутасадидавлатнига давлат органи ёки банк мусассаси ходимлари, шунингдек ҳар бир шахс унинг нормаларини пухта билиб олишни талаб этади.

«Ургут яшил олтини» масъулияти чекланган жамияти «Ташаббус — 2006» кўрик танловининг республика босқичида «Энг яхши маҳсулот» номинацияси бўйича голиб деб топилди.

Нурали ШОДИЕВ,

«Жамият» муҳбери

Зайниддин Ахоров изланувчан, ўз устида ишлаб, тиниб-тинчи майдиган тадбиркорлардан, — дейди Савдо-саноат палатаси Самарқанд вилоят бошкармаси раиси Фахридин Зоиров. — У киши Ургут туманидаги «Бирлик» ширкатида цех бошлиғи бўлиб ишлаган кезлари Россиянинг ўрмончилик корхоналари, ёғочни қайта ишлаш комбинатларидан курилиш материалларини темир йўл орқали келтиришга бош-кош бўлган. Кейинчалик «Са-

ми қайта ишлаб хорижка экспорт килиш билан шуғулланади.

Бугун корхона майдони 122 гектарни ташкил этади. Йилига 3000 тонна тамаки хомашёсини қайта иш-

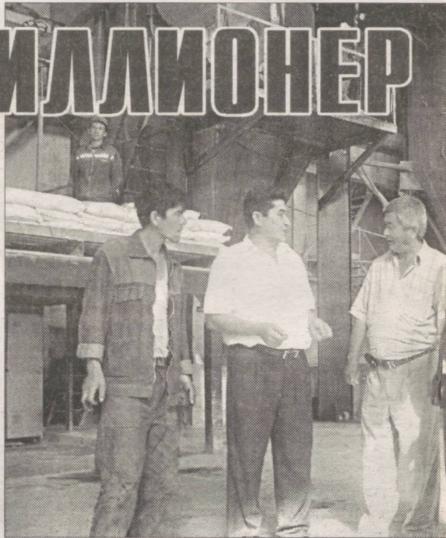
шифер ишлаб чиқарадиган цехнинг иккичи линияси ишга туширилмоқда.

«Ургут яшил олтини» олган соф фойда хисобидан фаолият турларини кенгайтириб бор-

ёзли нархда шифер ва моддий кўмак берди. Почвон қишлоғи янги маҳалласи аҳолисини табииятини газ билан таъминлаш мақсадида 5000 метр газ кувури тортилди. Ургут тума-

учун 100 минг дона шифер имтиёзли нархда етказиб берилгани, Ургут тумани «Деҳқонобод» ширкат хўжалигида «Ургут яшил олтини» корхонаси хисобидан курилган 70 миллион

КИШЛОҚДАГИ МИЛЛИОНЕР

марқанд» ширкат худудида ёғочни қайта ишлайдиган пилорома куриб «Элдор» фирмасига асос соглани хамунинг ишбилармонлигидан далолатdir. У фирманинг импорт-экспорт имкониятларини ошириб, 1997 йили «Ургут яшил олтини» масъулияти чекланган жамиятини ташкил килди. Корхона туман хўжаликларида етиштириладиган тамаки маҳсулотлари-

лайдиган тамаки ферментация цехи, пластмасса буюмлари, курилиш материаллари ишлаб чиқариш цехлари бунёд килинди. Туман хўжаликларидан қабул қилинган тамаки хом ашёси Россия, Украина, Белорусь, Козогистон республикалари корхоналарига экспорт килинади. 2004-2005 йillardарда корхонага хориждан шифер ишлаб чиқарадиган ускуналар келтирилди. Мустақилигимизнинг 14 йиллиги кенг нишонланган кунларда шифер ишлаб чиқариш йўлга кўйилганди. Эндиликда Самарқанд, Навоий, Қашқадарё, Жиззах вилоятлари аҳолисининг бу маҳсулотга бўлган эҳтиёжи қондирилмоқда. Хам сифати юкорилиги, хам арzonлиги боис бугун Ургут шифери харидорларни келиб кеттиши, «Маҳалла» жамғармалари, болалар боғчаларига имти-

мокда. Аҳолини хўжалик моллари билан таъминлаш мақсадида пластмасса буюмлар ишлаб чиқариш цехи ва омбори, ёнлиги куйиш шоҳобаси, ёғоч ва тахта материаллари кесиши пилоромаси, маъмурӣ бино куриб ишга туширилди. Кишлок, ёшлари учун янги, кулат иш ўринлари яратилмоқда.

Корхона ишчи-хизматчиларининг ижтимоий ҳимоясига катта эътибор қаратиб келинмоқда. Улар ҳар куни иссиқ овқат, сут, катик билан доимий таъминланаб, ишга маҳсус автобус билан келиб-кетиши йўлга кўйилган.

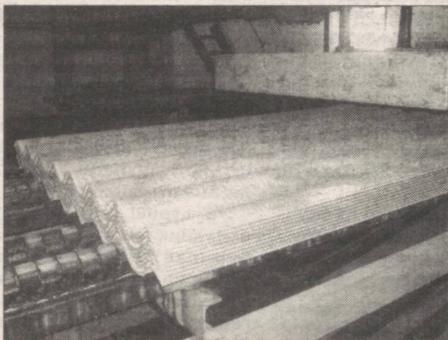
Хомийлар ва шифорлар билан ҳар куни ишни чин дилдан адо этиш керак, — дейди Зайниддин ака. — Одамларнинг имкон қадар кўнглини олиб, ҳаётдан мамнун бўлишига ҳиссамини кўшсам дейман. Вилоятдаги мактаб, лицеи, коллежлар курилишлари ва таъмирилаш ишлари

нидаги 6 км. ички йўл қайта таъмиранаби, асфальт ётқизилди.

— Ҳар бир хайрли ишни чин дилдан адо этиш керак, — дейди Зайниддин ака. — Одамларнинг имкон қадар кўнглини олиб, ҳаётдан мамнун бўлишига ҳиссамини кўшсам дейман. Вилоятдаги мактаб, лицеи, коллежлар курилишлари ва таъмирилаш ишлари

сўмлик кишлок врачлиқ пункти биноси бу галларнинг исботиди.

Узок бир кишлодка ўз меҳнати, интилишлари, ишбилармонлиги билан миллионер бўлган одамга ҳавас киласа арзиди. Унинг босиб ўтган йўллари ибратларидан. Тилагимиз — элим деб, юртим деб ёниб яшатган шундай юзи ёруғ тадбиркорлар сафи кенгайсин.

Ургач шаҳрининг «Наманган» кўчаси деб юритилаётган даҳа истиқтол шилларида ниҳоятда чирой очди, гўзаллик ва орасталик рамзига айланди.

**Собир АБДУЛЛАЕВ,
журналист**

КЎҲНА Ургачнинг қоқ икига бўлиб оқувчи азим «Шовот» каналининг даҳа худудидаги соҳил, айниқса, кўп гўзалика эга бўлди. Даҳадаги йўллар, йўлкалар, майдон ва хиёбонлар атрофини тадбиркорлик ўчоклари: дўйонлар, ошхоналар, хордиқ ва чўмиили масканларни безади. Викор, маҳобат, салобат, озодалик ва орасталик бобида наинки Хоразм вилояти, балки бутун мамлакатга довруг таратган Жалолиддин Мангуберди ёдгорлик мажмусаси эса даҳа ахлининг фахри ва ифтихори бўлиб колди. Соҳилда кад ростлаган ушбу оромгоҳ қаровини кекса ҳукуқшунос, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган юрист

ЭЪТИРОФ ВА ЭЪТИРОЗ

Муаммо

Ахмаджон ота Собиров бошлиқ шахар фахрийлари ўз зиммаларига олишган.

Мангуберди ёдгорлик мажмусасининг «соясида» қолиб кетган 3 гектарга тенг бўлган қаровсиз майдон бир йўла 3 нафар тадбиркорга хатлаб берилди. Ҳаш-паш дегунча соҳилда янги мавсумий тўйхона-емакхона хамда салқин ичимликлар билан савдо қиладиган ошхона-хордикхона кад ростлади. Учинчи тадбиркор эса ишни дехончилик юмушларидан бошлади. Шаҳарнинг қоқ марказига яқин жойдаги бир гектарлик тошлок майдонга ҳеч иккиланмай жўхори экди.

Очиғи, ташландик майдон эгалигини кўлга киритган ишбилармонлар қош кўйиш баҳона кўз чиқариши. Майдон атрофларини ободонлаштириш нарёқда турсин, мавжуд ариқчанинг ўз худудига таш қисмини кўмид ташлаши, шундоғам қаровсиз

қолган йўлни эса турли ашкол-дашколлар, курилиш чиқиндилиари билан «безашибди». Энг ачинарлиси, янги бунёд таътиғи буна билан аҳоли турархойлари орасидаги масофа бир неча қадам, холос. Бу ерда ўтказилган дастлабки тўй маросимининг ўзиёқ одамлар кулогини қоматга келтириди. Кўшни уйларда истикомат қилаётган хаста одамлар, ёш болалар ва қариялар, айникиса, кўп азиат чекиши.

Энг ачинарлиси, даҳа ўларининг атрофлари хам бир ахвoldа. Даҳанинг йўл-йўлкалари бўш ётган майдон ва хиёбонларини обод этиш, тоза, озода асрашга қобилу қодир орзуманд, ҳавасманд қишишлар, оиласлар бу ерда анчагина. Фикримизча қаровсиз ётган жойларни тартибида келтиришини айнан шундай қалби ва нияти пок инсонларга топшириш мутасаддиларнинг энг муҳим вазифаларидан бирирдид.

Бу ечимталаб масала Узбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг шаҳарларимиз озодалиги ва орасталигини таъминлаш, коммунал-санитария ҳолатини яхшилаш юзасидан 1998 йил февраль ойида қабул килган қарорида ҳам аксими топган. Шу ўринда кайд этиши зарур, вилоят уй-жой мулкдорлари ширкатлари уюшмаси иншоот ва иморатлар яқинидаги бўш ҳамда ташландик жойларни шартнома асосида обод ва ораста асраш, шаҳарсозлик талабларига пурт етказмаслик, уни фойда ва даромад манбаига айлантираслик шарти билан танлов асосида фуқаролар, оиласлар, идора ҳамда ташкилотлар тасаруфига вактинчалик бериш ташаббуси билан чиқсан. Бу таклифда, албатта, жон бор. Ва унинг амалдаги ифодаси шаҳарларимиздаги уй-жой даҳаларини бюджет маблағлари ва четдан бериладиган маддага кўз тикмаган

ҳолда ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш, кўркамлиги ва гўзалигини таъминлаш, мъеморий қиёфасини яхшилаш кафолати ҳисобланади.

Айни пайтда яна бир ҳолатни эътироф этмоқ ва кези келса, фарҳ ҳам туймоқ даркор. Бугунчай Ургач — мустақил мамлакатимизнинг энг обод, гўзал, орасла шаҳарларидан бири. Шаҳар марказидаги гўзаллик ва саронжом-сариштаклик наинки элдошларимиз, балки қадимги воҳага узок-яқиндан ташриф буораетган сайдёхлар ҳамда меҳмонлар томонидан ҳам эътироф этилаяти.

Шундай бир паллада шаҳарнинг аҳоли истиқомат килаётган айрим даҳа ва маҳаллаларидан юзага келган юкоридаги сингари ҳусн-бузарларига ачинмасликнинг иложи йўқ. Шу боис мазкур муаммони шаҳар ҳокимлиги мутасаддилари ташаббуси билан чиқсан. Бу ечимини кутиб қоламиз.

Жамиятнинг онгли фуқаросини тарбиялашда мактаб, маҳалла, ўқув юртлари, меҳнат жамоаларининг алоҳида ўрни бор. Улардан биро иккинчисининг ўрнини босиши қийин. Шу ҳақда ўйлар эканман, яқинда қизим ўқиётган лицейда ота-оналар мажлисига бўлган бир сұхбатни эсладим.

Абдулла МУРОДОВ

ТАРИХ фани муаллима-си анча тажрибали педагог экан, ота-оналар ўз болалари тарбиясида сезмаган ёхуд эътибор қаратмаган жуда кўп жиҳатларни айтib берди. Тури мактабларда ўқиб, лицейда таҳсили давом эттираётган ўқувчиларнинг кўпчилиги нутки саёзлиги боис фикрини равон баён қилолмас экан.

— Бунинг асосий сабаби болаларнинг бадиий китоб ўқимай кўйганида, — деди муаллима ва ота-оналар болаларнинг китоб ўқишини рағбатлантириб бориши, назорат қилиши, уйда болаларбоп китоблар бўлиши лозимлигини уқтириди.

Болалигига эртак эшишиб, кўй-кўшик тингламаган, сўнгра бадиий китоблар ўқимаган фарзанд улгайганидан сўнг бор билимини тилига чиқара олмай қийналади. Чала-ярим, ҳатто дудукланиб гапирадиган бўлади. Унинг фикрини илғаб олиши қийин бўлади. Бундай болаларнинг устидан ҳамма кулавергач, дарсда ҳам бир бурчакка кисилиб ўтирадиган, бирор мажбурламаса гапирамайдиган, ўзини одамлар даврасидан олиб қочадиган, тортинчок ва ташаббусиз бўлиб қолади.

Шу ўринда яна бир жиҳатга эътибор қаратиш лозим. Агар эсингизда бўлса, атоқи шоиримиз Ҳамид Олимжон ёшлигига тинглаган достон ва термалар ҳақида завқ билан ёзган эди:

**Болалик кунларимда,
Ўйқусиз тунларимда,
Кўп эртак эштгандим**

**Сўйлаб берарди бувим
Ёдимда ўша дамлар,
Ўзи учар гиламлар,
Тоҳир-Зуҳра, Ёрилтош,
Ойни ултирган қош...**

Ҳамид Олимжоннинг улуғ шоир бўлиб етишишида ўша эртакларнинг, достонларнинг халқона, равон тили буюк мураббий вазифасини ўтаганини айтмасдан бўлмайди. Кейинчалик ўқилган жилджилд китоблар, мумтоз асарлар эса шоир истеъодини камолга етказишда мухим омил бўлган.

Қиссадан хисса шуки, жамиятимизнинг эртанги кўфаси, демократик институтларнинг равнақ тоши бугунги ўшларнинг

маънавий қиёфаси қандай тарзда шаклланиб бораётганига ҳам кўп жиҳатдан боғлиқ. Айтайлик, ёшларимиз энг нуғузли мактаб ва коллежларда, олий ўқув юртларида таҳсил олса-да, савиасиз кўшик ва фильмлар ёзилган DVD ва CD дискларни кўриши билан машгул бўлиб, бадиий китоб ўқишини хаёлига ҳам келтирмаса, бундай фарзандларнинг юкори заковатли инсонлар бўлиб воягя этишига ишониб бўлмайди.

Ваҳоланки, бугун интернет тизимидан жаҳон адабиётининг энг сара намуналарини топиб ўқиш имкони мавжуд. Фуқаролик жамиятининг фало азоси бўлиб етиши учун ҳам китобхонларнинг ўрни бениҳоя каталигини унтумаслигимиз керак. Чунки юксак маънавият ва маърифат фарзандлар онгига асосан оила мухити, китоблар олами орқали сингади. Фикр ва дунёкарашининг шаклланиши, шахснинг камол топишига, фаол ҳаётий дастурлар асосида яшашга ҳам китоблардан, илмий ва бадиий, сиёсий адабиётлардан олинган сабоқлар орқали эришилади.

**МУНТАЗАМ РАВИШДА КИТОБ ЎҚИБ
БОРМАГАН ИНСОН АСАР ТАНЛАШНИ
ҲАМ БИЛМАСЛИГИ МУМКИН. ДУЧ
КЕЛГАН АСАРНИ ЎҚИШ ЭСА ОДАМНИНГ
КИТОБГА МЕХРИНИ ОШИРМАЙДИ,
АКСИНЧА, ТУШИРАДИ.**

домла ва бошқа устозлар ҳамроҳлигида Ўратепага сафар қилган эдик. Озод ака борган кунимизнинг эртаси Ўратепа Шаҳристон, улар атрофидаги катта қишлоқларнинг барча китоб дўконларига эринмасдан кириб чиқкан, узок вакт пештахтларни кузатиб, ўзбек ва рус тилларида ўнлаб китобларни харид қилганига гувоҳ бўлганман. “Яхши китоблар фақат катта шахарлarda эмас, чекка қишлоқларнинг китоб дўконларида ҳам учраб туради. Эҳтиёқ камлигидан узок вакт чанг босиб ётади, чунки бойлардан уларни ҳамма

маърифати учун хизмат қиласидан турли мавзудаги энг сара китобларни тўплашга, уларни ўзи ва бутун оиласи билан ўқиб, маънавий оламини доимо бойтуб боришига ишқиб аллома эди. Ўшанда Озод акага эргашиб, сафардошларнинг ҳар биринча мунча китоблар билан уйимизга қайтгандик.

Бугун яхши китоблар тўлиб-тошиб ётса-да, неғадир уларга эҳтиёқ сусайтанинг сезилмоқда. Бунинг сабаби ёшлар, юкорида айтганимиздек, янги асрнинг техника мўжизалари билан андармон бўлиб қолаётганида. Китоб ўқиб ўз маънавий ва маърифий савилярни юксалтиришдан бебахра қолиш катта йўқотишидир. Бу йўқотишининг ўрнини ҳеч нарса боса олмайди. Мунтазама ревишида китоб ўқиб бормаган инсон асар танлашни ҳам билмаслиги мумкин. Дуч келган асарни ўқиши эса одамнинг китобга мөхрини оширмайди, аксинча, туширади. Шундай экан, фарзандларга китоб танлашда ёрдам бериши ҳам ота-она муррабийларнинг зиммасига тушади.

ҳам ахтариб юрмайди”, деган эди ўшанда домла. Озод ака адабиётшунос сифатида факат ўз соҳасига доир китобларнинг эмас, умуман, инсон

**Тошкент мелиорация ва сув
хўжалиги касб-хўнар
коллежида таниқли шоир ва
адиблар билан тез-тез
ижодий учрашувлар ўтказиб
турниш анъана тусини олган**

Камолиддин МИНГБОЕВ

КУНИ кечакан шундай учрашувлардан биро ўтказилиб, унда «Шарқ юлдузи» журналининг бош мухаррир ўринбосари, шоир Икром Отамурод, журналинг наср бўлими мудири, тарихий роман ва қиссалар муаллифи, ёзувчи Асад Дил-

НУТКИНГИЗ НЕГА РАВОН ЭМАС?

ёхуд китоб ўқимаганнинг армони

**УДДАБУРОН
«МУАЛЛИФЛАР»**

ШУ ўринда яна бир муммони айтиш зарурати туғилмоқда. Хозир бозор иқтисодига ўтиш жараёнларидага айрим нашриётлар ўз манфаатини ўйлаб, нашр этмаса ҳам бўлаверадиган саёз қораламаларни китоб кириб чиқариши ҳоллари кўп учрамоқда. Айниқса, муаллифнинг ўз хисоби ёки унинг уддабуронлиги билан бирор ҳомий томонидан пули тўланган ҳолда чоп қилинган китобларнинг кўпайиб кетаётганилиги ўқувчилар дидини ўтмаслаштириши жиҳатидан ташвиш уйғодади. Ўз китобларини чиқаришда уддабуронлик килаётган савиасиз муаллифлар унча-мунча даромадли бўлиб қолиш пайида “сифатсиз товар”ларини турли ўйлар билан тарқатишда ҳам моҳирлик килмоқдалар. Базилари олий ва ўрта маҳсус ўқув юртлари муаллимлари орасидан ҳамтовор қидириб, талаба ва ўқувчиларга ўша “сифатсиз товар”ларни мажбурун соттириш йўлини ҳам кўлламоқдалар. Ўз педагогичи бурчанини суистеъмол қилиб, сифатсиз китоб маҳсулотларини ҳам ўқувчи ва талабалар орасида тарқатишга хисса қўшайдиган мураббийларнинг енг ичидағи холис хизматларига ҳам жамият томонидан кескин баҳо берилиши лозим.

Шунга эришиш зарурки, китоб жамиятининг ҳар бир азоси — ўшу кекса, барчанинг маънавий мулкига, энг яқин дўстси ва ҳамроҳига айланомги керак.

Тадбир

ИЖОДИЙ УЧРАШУВ

**Мурадлар иштироқ этишиди.
«Ёшлар — Жамият — Адабиёт» деб
номланган ушбу маънавий-маърифий
тадбирнинг асосий мавзуси — ёшларнинг
бугунги китобхонлик даражаси,
уларнинг жамиятда тутган ўрни ва вазифалари хусусида атрофлича фикрлариди.**

— Бугунги ўшларга нигоҳ ташласам, қалбимда илиқ ҳаваслар жўш уради, — деди шоир Икром Отамурод. — Бугун юрт — мустакил. Бу дегани — ота-бобо-ларимиз ўқишини орзу қилган асарларни кўп ва хўп ўқишига имконият дегани. Тадбир давомида ижодкорлар янги асарларидан намуналар ўқиб беришиди.

Утган асрнинг сўнгги чораги ва XXI асрнинг дастлабки шилларидо **Гарбдаги етакчи давлатлар иқтисодий-ижтимоий, имий технологик тараққёёт борасида улкан ютуқларни кўлга киритган бўлса-да, ана шу ютуқларни шубҳа остига олаётган, ҳатто гарб тамаддунинг маданий ва маънавий-ахлоқий жиҳатдан емирилиб бораётганини асослаша уринаётган турли концепциялар пайдо бўлди.**

Баҳодир УМАРОВ,
фалсафа фанлар номзоди

ГЛОБАЛ ИНҚИРОЗ ОМИЛЛАРИ

СИРАСИНИ айтганда, бундай ёндашувнинг илк куртаклари хаёт фалсафаси таълимотининг асосчиларидан бири, немис файлусуфи Otto Шпенглерининг "Европанинг сўниши" (1922), Эрих Фроммининг "Эркинликдан кочиш" (1941), "Хом хаёллар куршовидада" (1962), "Умидлар инқилоби" (1968), Данниел Беллининг "Мағкуранинг емирилиши" (1960) каби асарларида ёк намоён бўла бошлаган эди. Эътиборли жиҳати шундаки, ривожланган гарб мамлакатлари тараққиётнинг янги — постиндустриал боскичига кўтарилиши билан бундай интилишлар сўниш ўрнига, аксинча, янада авж олди. Бу даврда таникли инглиз олими Арнольд Тойнбининг "Тамаддун тарих ҳукми олдида", Фридрих Хайекининг "Куллик сари йўл" (1989), Френсис Фукуяманинг "Тарих интихоси" (1985), "Тарих интихоси ва сўнгги одам" (2004), Жак Барзумининг "Ёргуликтан зулмат сари: Гарб маданий хаётинин 500 йиллик тарихи" (2000) ва башка кўплаб асарлар бирин-кетин чоп этилди. Улар орасида Ричард Никсон ва Рональд Рейганинг собиғ ёрдамчиси, американлик таникли журналист ва сиёсий шархловчи Патрик

Буюкененинг "Гарбнинг ҳалокати" (2002) асари алоҳида ўрин тутида. Мазкур асар мавзу доирасининг кенглиги ва холосаларининг кескинлиги жиҳатидан гарб мамлакатларида жиддий шов-шувга сабаб бўлган Самуэль Хантингтоннинг "Тамаддунлар тўқнашуви" (1994) асаридан асло қолишибади. Аммо Хантингтон глобал инқироз омилларини тамаддунлар ўртасидаги зиддиятлар ва уларнинг тўқнашуви билан boglas, Буюкенен Гарбнинг ҳалокатга юз тутиш эҳтимолини насроний маданияти ва тамаддуннинг емирилиши билан асослаша интилади. "Насроний қадриятлардан воз кечган Гарб, — деб ёзди у, — тубсиз жарлик ёқасига бориб қолди. Мамлакатимизни улкан дениз кемасига киёслаб айтадиган бўлсан, асрлар мобайнида унинг тараққиёт юйни ёритиб турган "ахлоқий кибланамо" кема ортига улкотириб юборилди. Эндиликда у ўйдан адашган одам сингари тўғри келган томонга қараб ҳаракатланмоқда. Бу хол эътиқоддан воз кечиш, Яраттандан юз ўтириш оқибатидир".

Хўш, қандай далилларга таяниб, Буюкенен бундай холосага келади?

ГАРБ ЖАМИЯТИНИ ЕМИРАЁТГАН МУАММОЛАР

АСАРДА муаллиф статистик ва социоло-

гик маълумотлар ҳамда кўплаб таникли олим-мутахассисларининг далилларига таяниб, гарб тамаддуни асосларига таҳдид колаётган кўйидаги хавф-хатарларга эътибор

жамият хасталигининг ўзига хос белгиси хисобланади. Бьюкенен келтирган далилларга кўра, 1960 йилда гарб мамлакатларида тугилиши дараҳасининг энг юкори

оиланинг инқирозга юз тутаётганидан далолатдир.

Бьюкененинг тъкидлашича, утган асрнинг 60-йилларида гарб мамлакатларида содир бўлган маданий

ланган ва бугунги кунга келиб, фоят кучли ижтимоий ҳаракатга айланган феминистик ўюшмаларининг "хизмат" катта. Масалан, ашаддий феминист аёллардан бири

ГАРБ ТАМАДДУНИНИГ КЕЛАЖАГИ БОРМИ?

қаратади: **биринчиси**, демографик омил, яъни туғилишнинг кескин пасайиши; **иккинчиси**, Гарбнинг маданий яхлитлигига зарба берадиган турли ирк, эътиқод ва маданиятларга ман-

кўрсаткичлари кузатилган. Шу боис айрим америкалик олимлар томонидан 1945-60-йиллар оралиги "Оилавий хайётнинг олтин даври" деб аталгани бежиз эмас. Аммо орадан кирк йил

инқилоб эр, хотин ва болаларни оилавий вазифалар, бурч ва масъулиятдан озод этиб, оилага бўлган ижтимоий эҳтиёжни ўйқу чиқарди. Бу, унинг назаридан, оила-нинг ижтимоий

БЮОКЕНЕНИНГ ТЪКИДЛАШИЧА, УТГАН АСРНИНГ 60-ЙИЛЛАРИДА ГАРБ МАМЛАКАТЛАРИДА СОДИР БЎЛГАН МАДАНИЙ ИНҚИЛОБ ЭР, ХОТИН ВА БОЛАЛАРНИ ОИЛАВИЙ ВАЗИФАЛАР, БУРЧ ВА МАСЪУЛИЯТДАН ОЗОД ЭТИБ, ОИЛАГА БЎЛГАН ИЖТИМОИЙ ЭҲТИЁЖНИ ЙЎҚКА ЧИҚАРДИ.

субкушиларнинг оммавий иммиграцияси; **учинчи**, гарбона дин ва ахлоқка зид бўлган фоя ва қарашларнинг усту-ворлиги; **тўртинчи**, давлатларнинг парчаланиши ва ҳокимиятнинг миллий хукуматдан дунё хукуматига боскичма-боскич топширилиши. Биз бу ўринда Буюкенен таҳлил этган жиддий муммалардан бири — демографик омил ва у билан узвий боғлиқ бўлган оилавий муносабатларнинг инқироzi мөқчимиз.

ДЕМОГРАФИК "БОМБА"

МАЪЛУМКИ, аҳолининг кўпайиши азалдан миллат ва тамаддуннинг куч-кудрати ҳамда согломлигидан дарак берса, унинг камайиши мамлакат ва

утар-утмас, вазият тубдан ўзгаради: 2000 йилда келиб чиқиши европалик бўлган кишилар дунё аҳолисининг 16,5 фоизини ташкил этган. Эндиликда аксарият гарб мамлакатларида ўлим кўрсаткичи туғилиш даражаси билан тенг ёки ҳатто, ундан ҳам баландроқид. Мавжуд статистик маълумот ва прогнозлар келгусида вазият янада аянчили тус олишини кўрсатмоқда. Масалан, 2050 йилга бориб, сайдермиз аҳолиси уч миллиарда кўпайиб, тўккиз миллиард кишини ташкил этади. Бу кўпайиш факат Осиё, Африка ва Лотин Америкиаси мамлакатлари улушига тўғри келади. Буюкененинг назаридан, бу маълумотлар гарб жамиятларida оилавий анъаналярнинг емирилаётгани, умуман,

институт сифатида емирилишига сабаб бўлди. Бинобарин, бундай вазиятда "никоҳ" деган матахга ўрин қолмайди. Шундай килиб жинсий инқиlobнинг оммалашувига хизмат қилган, "эркин кизлар" ҳаётини ўта жозабали қилиб кўрсатган оммавий маданияти таъсирида аёлларда жамоатчилик назаридан қолиши, Яратганинг нафратига учраш, обрў-эътибордан жудо бўлиши, гуноҳдан кўркиш хисси сўна бошлидай. Буюкененинг ёзишича, жамиятда аёлни оналин вазифасидан буткул маҳрум этишига интилаётган кучлар пайдо бўлди...

Бундай вазиятнинг вужудга келишида ўтган асрнинг бошарида аксарият гарб мамлакатларида шакл-и

Ш.Кронин "Жуиш Уорлд Ревью" журналининг 2000 йил февраль сонидаги этилган мақоласида бу ҳақда шундай деб ёзди: "Никоҳ бу кулликнинг бир шакли экан, демак, аёллар ҳаракати ана шу институтга қарши қартилиши зарур. Зоро, никоҳ бор экан, аёлларнинг озод этилишига умид килиш хом-хаёлликдир". Афсуски, бу гоялар таъсирида миллион-миллион американлик аёллар оила куриш ва бола тувишдан воз кечмоқда, барча динларда кораланган оиласин ононанавий шакллари пайдо бўлмоқда. Дейлик, 1970 йилдан ҳозирги вақтгача никоҳизиз яшётганлар сони 523 мингдан 6,5 миллионгача, яъни 1000(!!!) фоизга ошгани, фақат тўрт хонадондан биттасида тўлиқ оила истиқомат қилаётгани, якка ўзи яшётган американликлар мамлакатларида 26 фоизини ташкил этгани юқоридаги фикри тасдиқлайди.

Бир сўз билан айтганда, Гарбнинг тақдирни буригун кўн жиҳатдан аёлларга боғлиқ бўлиб қолди. Уларнинг аксарияти эса факат шахс манфаатларининг қондирилишига қартилган индивидуалистик қарашлар таъсиридан қутула олмаянти...

16-ноябрь — Халқаро бағрикенглик куни

ҲАМКОРЛИК АЛОҚАЛАРИ КЕНГАЙМОҚДА

садоқат руҳида тарбиялаш борасида мавжуд сиёсий партиялар, жамоат ташкилотлари билан яқиндан ҳамкорликда самарали фаолият кўрсатиб келмоқда.

Республика байналмилад маданияти маркази ва миллий-маданий марказларнинг яхшилиги таҳтишга кўмаклаши билан бирда турли миллатга мансуб ёшларимизни ватанпарварлик, инсонпарварлик, мустақиллик фояларига

конференциялар, давра сұхбатлари мунтазам рашида ўтказилиб келинмоқда. Ҳусусан, куни кечга Марказ мажлислар залида Россия сиёсатшунослари, оммавий ахборот вакиллари иштирокида учрашув ўширилди. Ташириф бўйрган меҳмонлар миллий санъат кўргазмасини, В.Гончарен-конинг «Ўзбекистон» номли

фото кўргазмасини томоша қилишди. Шу билан бирга Ўзбекистонда фаолият кўрсатадиган турли ҳалқлар маданияти марказлари томонидан экспонат кўргазмалари намойиши бўлиб ўтди.

Россия делегация раҳбари М.А.Колеров Ўзбекистон халқига ўз миннатдорчилигини айтди. Иккала томон ўтариб алмашар экан, бевосита миллий-маданий марказларини ўтирилди. Гончарен-конинг «Ўзбекистон» номли

Ўзбекистоннинг мустақиллиги кўп миллатли республикамизда миллатлараро муносабатларни янада тақомиллаштириш, ўзаро тотувликни мустаҳкамлаш борасида ҳам янги даврни бошлаб берди.

Шоҳида АБДУЛАЗИЗОВА

1992 йили бор-йўғи 12 та бўлган миллий-маданий марказлар сони буғунга келиб 140 тадан ошиб кетди. Уларнинг ҳар бири юртизмагдаги нуғузли жамоат ташкилотлари сирасига киради.

Республика байналмилад

Кўплаб мамлакатларнинг ички ва ташқи сиёсатига таъсир кўрсатишда нодавлат жамоат ташкилотларидан фойдаланиши АҚШ учун одатий услугга айланниб қолгани сир эмас, деб ёзди KMnews сайтида
Александр ТУМАНОВ.

МАЪЛУМКИ, шу йилнинг априлида Россиядаги нотижорат ташкилотлар фаолиятини тартибига солувчи янги қонун кучга кирди. Илгари ҳатто мамлакатда нечта нотижорат ташкилот фаолият кўрсатадигани ҳам маълум эди.

Янги қонун Гарб ва Россиядаги гарбпраст-либераллар томонидан кескин танқид остига олини. Россия президенти бу борада бутунлук бошқача фикрда. У айрим ташкилотларнинг хориждан молиялаштирилаётгани ва сиёсий фаолият билан шугуллаётганини қайд этиб, хори-

жий давлатлар ўзларининг сиёсий максадларига эришиш йўлида мазкур ташкилотлардан фойдаланаётгани билан боғлиқ вазиятга асло йўл кўйиб бўлмаслигини алоҳида таъкидлади.

Бироқ нодавлат ташкилотларнинг бир кисмини қайта рўйхатдан ўтказиш, қонунга кўпълуб тузитишлар киритиш билан барча муаммолар тўла-тўкис ҳал этилмади ва хориждан маблағ олуви чонун нодавлат ташкилотларнинг Россия сиёсий ҳаётига таъсир кўрсатиш имкониятларини бартараф этиш кафолатланмади. Шу

сабабли депутатлар хориждан молиявий ёрдам олуви-

ҳасини Давлат думаси мұхомасига кириди.

чи нотижорат ташкилотлар томонидан сиёсий партияларга маблағ берилишини тақиқлайдиган қонун лойи-

Айни пайтда Россиядаги нотижорат ташкилотларга факат бир шарт билан партияларни молиялашти-

ришга изн берилади. Унга кўра, ташкилотдаги хорижий маблағ улуши 30 физдан кам бўлмоғи керак. Лекин мазкур чеклов ҳам нодавлат нотижорат ташкилотларнинг мамлакат сиёсий ҳаётига таъсир кўрсатишларига халақит берадигани йўқ. Янги қонун лойиҳаси қабул қилинган тақдирда сиёсий партияларни хориждан молиялаштирига тўлиқ чен кўйилади. Агар нотижорат ташкилотлар сайловлар олдидан бир йил мобайнида партиялар жамғармасига хайрия маблағлари ажратишни хоҳласалар, бу ҳолда улар хорижлике хомийларга тегишли маблағларни кайтариб беришиларига тўғри келади.

ҚАЙТА РЎЙХАТДАН ЎТКАЗИЛДИ

«Интерфакс» хабарида айтилишича, Россиядаги хорижий нодавлат ташкилотларнинг 159 та филиали қайта рўйхатдан ўтказилди.

«ЯНА 32 та филиал ҳужжатлари ўрганиб чиқилмода», — деди Федерал рўйхатдан ўтказиш хизмати расмий вакили. Шу билан бирга у хорижий нодавлат ташкилотларнинг 5 та филиалини қайта рўйхатдан ўтказиш рад этилганини таъкидлади.

Хорижий нодавлат ташкилотлар реестрига киритилгандарнинг аксар кисми АҚШдаги ташкилотлар филиалларидир.

«Улар орасида хайрия ташкилотлари, бола-

за қилиш жамияти, шунингдек, Карнеги фонди, «Халқаро Амнистия Лимитед» (Буюк Британия) ваколатхонали бор», — деди Федерал рўйхатдан ўтказиш хизмати ходимлари.

Илгарироқ «Чегара билмас шифокорлар» ва «Кочоқлар бўйича Дания кенгаши» рўйхатдан ўтганди.

Эслатиб ўтиш жоизиги, Россияда шу йилнинг 7 априлида «Ноҳукумат ва нотижорат ташкилотлар тўғрисида»ги қонун кучга кирган эди.

ларни асрраб олиш агентликлари, ёвойи ҳайвонларни мухофаза-

ДАНИЯЛИК ЖУРНАЛИСТЛАР СУДЛАНАДИ

BBC News хабарида кўра, Данияда чиқадиган Berlingske Tidende газетасининг бош мұхаррири ва иккى мұхбира давлат сирини фош этганилкда айбланиб, суд олдида жавоб берадиган бўлди.

ПРОКУРАТУРА вакилларининг Фрикрича, улар 2004 йили газетада разведканинг мамлакат хукуматига аталган маҳфий маърузасини чоп этиб, қонунни бузган. Мазкур маърузада Илроқ оммавий кирғин куролларига эгалигини тахмин қилишга ҳеч қандай асос ўйқилиги айтилганда.

Журналистлар эса ўзларига ўйилган айбни рад этиб, маърузани газетада босиб чиқаришига

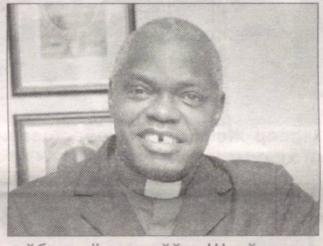
тўла ҳақли эдик, дейишимокда. Сабаби, үндаги маълумотлар жамоатчиликда катта қизиқиш уйғортарди, дея сўзларини асослайди журналистлар.

Агар бош мұхаррир ва иккى репортер айборд деб топилса, улар иккى йиллик қамоқ жазосига маҳкум этилиши ёки катта жаримага тортилиши мумкин.

АРХИЕПИСКОП БИ-БИ-СИ КОРПОРАЦИЯСИНИ АЙБЛАДИ

Lenta.ru тарқатган хабарга кўра, инглиз черковининг мўътабар намояндаларидан бири BBC медиакорпорациясини диний мавзуларни нохолис ёритаётганилкда айблади.

ЙОРК архиепископи Жон Сентаму Daily Mail газетасига берган интервьюсида телерадиокомпания жаҳон динларига, хусусан, христианликка нохолис муносабатда бўллаётганини маълум қилди.

Руҳонийнинг сўзларига қаранда, Би-Би-Си Буюк Британиядан дунёвий ва атеистик давлат сифатиди кўрсатади. Бу эса ҳақиқатга тўғри келмайди.

Инглиз черкови намояндасининг эътирози факат шу билан чекланиб қолмайди. Унинг Фикрича, Би-Би-Си томонидан ислом дини ҳакида тайёрланаётган репортажларни ҳам холис деб бўлмайди.

Тавқидлаш ўринлики, Би-Би-Си нохолисликда биринчи марта

ИТАЛИЯ: «МАДАНИЙ ЭМБАРГО» БИЛАН ТАҲДИД

Италия маданият вазирилари ноқонуний олиб кетилган экспонатларни АҚШдан Европага кайтарши юзасидан музокараларнинг тўхтатилиши сабаби Калифорниядаги Гетти музейига «маданий эмбарго» билан таҳдид қилди.

БЮОК БРИТАНИЯ-ДА чиқадиган The Times газетасининг ишларини олиб бориш такиқланганни ва мамлакатдан биронта ҳам экспонат олиб чиқиш мумкин эмаслигини англатади.

Гетти музейи билан Италия маданият ва зирлиги ўртасидаги музокаралар музейнинг Италияга қадимий Афродита ҳайкал-часини топширишдан воз кечиши туфайли тўхтатилган эди. Италия Геттидан 52 та экспонат кайтарилишини талаб қилмокда.

Спорт

УМИД ВА ИШОНЧ ОҚЛАНДИ

15 ноябрь куни «Пахтакор» марказий стадионидаги Ўзбекистон ва Қатар терма жамоалари бир-бирлар билан бешинчи марта рӯбарӯ келишиди. Бу икки мамлакат футболчилари 2000 йилдан бошлаб Осиё чемпионатида (Ливан), 2001 йил жаҳон чемпионати саралаш баҳсларидаги (Тошкент, Доҳа) ва жорий йилнинг марта ойида Доҳа шаҳрида ўзаро куч синашган.

Элмурод ЭГАМҚУЛОВ

«ПАХТАКОР» стадионига йигилган ишқиблозлар 2007 йилда бўлиб ўтадиган Осиё чемпионати саралаш учрашувларининг сўнгги турида терма жамоамиздан фракат галафада кутишаётганди. Футболчиларимиз кейинги босқичга чиқиши учун дуранг ҳам етарли эди. Лекин ўз уйида галафани ким истамайди дейсиз.

Шунинг учун терма жамоамиз биринчи бўлимнинг дастлабки дакиқаларидаёқ

хужумкорликка зўр берди. 10-дакикада Леонид Кошелевнинг узоқдан берган зарбаси дарвоза тўсини устидан ўтиб кетди. Унинг аниқ ҳаракатлари 30-дакикада натижасини кўрсатди. Жарима майдончаси ташкварисидан берган кучли зарбаси Катар дарвазобони Муҳаммад Саъд Аҳмадни догда колдириди — 1:0.

Учрашувнинг иккинчи бўлими 52-дақиқасига келиб, Жамолиддин Мусович (Босния ва Герцеговина) шогирдлари дарвазаси то-

мон бурчак тўпи белгиланди. Сервер Жепаровнинг узатган зарбасини Илес Зейтуллаев боши билан дарвоза томон аниқ йўллаб, хисобни 2:0 га ётказди.

Орадан 7 дақика ўтар-утмас, хужумчи Maxim Шацких Катар жарима майдончасида химояни Абдулла ал-Борик билан негадир тортишиб колди. Буни бош ҳакам Муҳаммад Умар ал Саидий (БАА) пайкамаган бўлса-да, ёрдамчи ҳакамнинг кузатувига биноан у билан маслаҳатлашиб, ҳар иккни футбольни кизил карточка билан «сийлади». Натихада ўйин суръати бироз пасайди. Ўйиннинг 83-дақиқасига келиб Кошелев ўрнига Александр Гейнрих майдонга тушди. Хужумчимиз ўйинга кўтариликни олиб кирган бўлса-да, учрашув якунигача хисоб ўзгарамади.

Шундай килиб, терма жамоамиз ишончни оқлади. Энди вакилларимиз 2007 йил 16 та терма жамоа сафифа Осиё чемпионатида иштирок этишади.

Сервер Жепаров жамоадошлари ни хужумга чорламоқда.

ОБУНА — 2007

«Жамият»— Сизнинг газетангиз!

КУНДАЛИК нашрларни мутолаа қилиш жону дилим. Матбуот ҳаёт кўзгуси эканини «Жамият» ижтимоий-сийесий газетасини ўқиб янада чукурорк хис этдид. Газета саҳифаларидағи ранг-барагнг мавзулардаги, жумладан, «Ҳаётга қайтиши», «Саодат манзили», «Планета» сайдерларни биргаликда асрарни таклиф этади», «Ийтиқ тўрвадаги уйдирма» каби бир-биридан қизиқарли, кишини мушоҳадага undovchi мақолалар менда кучли таассурот қолдириди.

«Жамият» газетаси ўз номига монанд ҳолда жамиятимизда содир бўлаётганд ижтимоий-сийесий, маънавий ва мадданий ўзгаришлар, бунёдкорлик ишларини дадил ёритаётгани билан бошқа нашрларга ўхшамаслигини эътироф этмоқ жоиз. Газетада ёшлар муаммоларига ҳам алоҳида эътибор қаратилиб, таҳтилий-танқидий мақолаларга кенг ўрин берид борилишини хоҳлардим. Бу нашр айни кўнглимдагидек газета бўлгани боис обуна бўлишига шошилдим...

Элдор БОБОЕВ,
Тошкент Молия институти талабаси

Нашр индекси — 131

МУАССИСЛАР

Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти Ўзбекистон Республикаси Президенти хузуридаги давлат ва жамият курилиши академияси Ўзбекистон Республикаси Нодавлат нотикорат ташкилотлар миллий ассоциацияси Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини ривожлантиришга кўллаб-куватлаш жамоатчилик фонди Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Тадбиркорлар ва ишбильармонлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал-демократик партияси «Фуқаролик жамияти — Гражданское общество — Civil society» журнали

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ

Нигматилла АБДУЛЛАЕВ
Шарбат АБДУЛЛАЕВА
Равно ЗАРИПОВА
Худоёр МАМАТОВ
Гулнора МАРУФОВА
Киём НАЗАРОВ
Фозилжон ОТАХОНОВ
Муҳаммадисуф ТЕШАБАЕВ
Шоира УМАРОВА
Маъруғон УСМОНОВ
Нозим ХАБИБУЛАЕВ
Жамолиддин ХАКИМОВ
Алишер ШАЙХОВ
Баходир ЭРГАШЕВ
Соҳибжон КОБИЛОВ

Қаҳрамон КУРОНБОЕВ
Бехзод ХОТАМОВ

БОШ МУҲАРРИР

Сироҷиддин РАУПОВ

НАВБАТЧИ МУҲАРРИР

Норбобо ШАКАРОВ

ДИЗАЙНЕР

Хабибжон БОЛТАЕВ

МУСАХХИХ

Аслидин САТТОРОВ

НАВБАТЧИ

Бунёд АБДУЛЛАЕВ

«Шарқ» нашриёт акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.

Манзил: Буюк Турон кўчаси, 41.
Буюрот рақами Г-1379 Тираж: 2000

Газета «Фуқаролик жамияти — Гражданское общество — Civil society» журналинг хафталик иловаси.

Газета Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлигига 2006 йил 503-рекам билан рўхъята олинган.

Таҳририят манзили: Тошкент шаҳри Ўзбекистон шоҳчукаси 45 ўй.
Маълумот учун телефонлар:
132-60-98, 132-60-74.

Электрон почта: jamiat@mail.ru
«Жамият» дан олинган
маълумотларда манба сифатида
газета номи кўрсатилиши шарт.

Топшириш вақти: